

Tryghedsskabende velfærdsteknologi i demensplejen

Temanummer: Demens

Tryghedsskabende velfærdsteknologi ses som et vigtigt redskab til at skabe sikkerhed for beboere med demens på landets plejehjem. GPS og sensorteknologi skal støtte personalet i at kunne hjælpe beboerne og undgå tragiske situationer, hvor beboere med demens er gået fra plejehjemmet og kommet til skade. Det er imidlertid ikke altid, at teknologierne giver den tryghed, der ligger i navnet. Artiklen belyser praktiske og etiske aspekter ved brug af teknologierne i demensplejen og argumenterer for, at det kræver et organisatorisk fokus og vedvarende systematisk refleksion at opnå en etisk og sikker brug af teknologierne.

Introduktion

Tryghedsskabende velfærdsteknologi ses som et vigtigt redskab til at sikre en høj kvalitet i ældreplejen (Harløf og Færch 2021). Teknologierne anvendes på mange af landets plejehjem, hvor en stigende andel af beboerne har demens eller demenslignende symptomer og kræver særlig omsorg. Som kategori dækker tryghedsskabende velfærdsteknologi en række teknologier, der introduceres med henblik på at skabe sikkerhed og tryghed for beboerne. Kategorien inkluderer GPS-løsninger, som gør det muligt hurtigt at finde beboere med demens, der har forladt plejehjemmet alene; bevægelsessensorer, som giver medarbejdere besked, når en beboer står ud af sengen om natten, så man kan forebygge fald; samt kamerakig eller avanceret sensorteknologi, som gør det muligt at gennemføre digitalt tilsyn og tjekke, at beboerne har det godt om natten, uden at risikere at vække dem, når man åbner døren ved et fysisk tilsyn.

Imidlertid rejser brug af teknologierne også en række etiske overvejelser, herunder hvorvidt den normative begrebsliggørelse af teknologierne som tryghedsskabende, slører de risici, der kan ligge i anvendelsen af dem. Denne artikel redegør kort for de kontekstuelle forhold på plejehjem, som ligger til grund for anvendelse af teknologi, samt den lovmæssige og begrebsmæssige udvikling, der har været på området. Dernæst udfolder artiklen, hvordan teknologierne anvendes i praksis og sætter fokus på de udfordringer og den skrøbelighed, det indebærer, at anvende avancerede teknologier. Resultatet kan blive, at der ikke etableres den tryghed og sikkerhed, som begrebet tryghedsskabende velfærdsteknologi antyder.

**STINNE AALØKKE
BALLEGAARD**
Chefanalytiker, VIVE,
StBa@vive.dk

ASTRID MEYER
Forsker,
Informationsvidenskab,
Aarhus Universitet,
asme@cc.au.dk

**ANDERS
ALBRECHTSLUND**
Professor og leder af
Center for overvågnings-
forskning (CENSUS),
Informationsvidenskab,
Aarhus Universitet,
alb@cc.au.dk

Plejhjemmene står overfor en række udfordringer

Den dobbelte demografiske udfordring med flere ældre og færre til at varetage plejeopgaver mærkes allerede på landets plejehjem. En rapport fra KL tegner et billede af beboere, som har stort behov for kvalificeret pleje og omsorg. KL's opgørelse viser, at hovedparten af beboerne har kroniske sygdomme; mere end hver tredje har været indlagt på hospitalet i måneden op til indflytning på plejehjem; og hver fjerde når kun at bo på plejehjemmet i ni måneder eller kortere. Opgørelsen viser samtidig, at demens er særligt fremtrædende, idet mindst 40 % af beboere på landets plejehjem har demens¹ (Nissen 2024). Omvendt er det vanskeligt at rekruttere og fastholde kvalificeret personale (Sundhedsstrukturkommissionen 2024; Larsen og Jakobsen 2022), og der anvendes i stigende grad ufaglært personale til at varetage dele af plejen i samarbejde med faglært personale (Pedersen; Hjelmar og Delendorff Schneider (2025)). På den baggrund ses velfærdsteknologi som et væsentligt værktøj til at sikre kvaliteten i plejen for borgerne og støtte personalet i deres arbejde (Harløf og Færch 2021), hvilket er fokus for denne artikel.

Velfærdsteknologi som overvågning eller tryghedsskabende?

De seneste år har der været en væsentlig begrebsmæssig og lovmæssig udvikling på området, hvor måden man omtaler velfærdsteknologierne på har flyttet sig, ligesom rammerne for, hvad man må bruge teknologierne til, har ændret sig. Ankestyrelsen gennemførte et praksistjek i 2017, hvor personlige *alarm- og pejlesystemer*, som fx GPS, kunne anvendes, forudsat der forelå godkendt magtanvendelse (Ankestyrelsen 2018). Imidlertid fastslog Ankestyrelsen, at teknologierne ofte blev anvendt uden hjemmel, og at der var for lange godkendelsesprocesser og omfattende registreringskrav forbundet med anvendelse af teknologierne. Derudover anvendte plejhjemmene sensorteknologi, som lå helt uden for den juridiske ramme (Ankestyrelsen 2018). I samme periode indledtes et frikommuneforsøg med afprøvning af *situationsbestemt video-, audio- og bevægelsesovervågning*, som gav hjemmel til anvendelse af netop bevægelsessensorer, hvis pårørende samtykkede, og der forelå godkendt magtanvendelse fra kommunen (Indenrigs- og Sundhedsministeriet 2017). Frikommunerne kunne dermed lovligt anvende de teknologier, som Ankestyrelsen tidligere havde peget på ofte blev anvendt uden hjemmel (Ankestyrelsen 2018).

I kølvandet på Ankestyrelsens praksistjek (2018) og frikommunenetværkets teknologi forsøg (Indenrigs- og Sundhedsministeriet 2017) fulgte der i januar 2020 en bekendtgørelse, som på en række punkter gjorde det nemmere for plejhjemmene at anvende teknologi i omsorgsarbejdet. Teknologierne blev nu betegnet som '*tryghedsskabende velfærdsteknologi*', som det enkelte plejehjem selv kan iværksætte, hvis ikke beboeren modsætter sig (Social- og Boligministeriet 2019). Desuden kan situationsbestemt kamerakig anvendes,

såfremt der er ansøgt om og godkendt brug af magtanvendelse (Social- og Boligministeriet 2025). Der har således været skiftende betegnelser for teknologierne, der er omtalt dels som bevægelsesovervågning og dels som tryghedsskabende. Begge betegnelser er normativt ladet i den offentlige debat og tegner et billede af, hvad man enten ønsker at undgå eller opnå ved hjælp af teknologierne.

I denne artikel ønsker vi imidlertid at nuancere forståelsen af ”tryghedsskabende velfærdsteknologier” og synliggøre, at teknologierne ikke blot skaber tryghed og øger velfærd, men også medfører etiske dilemmaer og praktiske udfordringer. I den sammenhæng peger vi på, at overvågningsbegrebet indeholder et værdifuldt analytisk perspektiv, som opfordrer til at forholde sig åbent til den reelle praksis og formålet med anvendelse af teknologi. En central forsker inden for overvågningsstudier, sociologen David Lyon, definerer overvågning som ’den fokuserede, systematiske og rutinemæssige opmærksomhed på personlige forhold med henblik på at påvirke, lede, beskytte eller styre’ (Albrechtslund 2016). Med denne definition er overvågning i sig selv hverken god eller dårlig, men skærper opmærksomhed på *formen* og *formålet* med overvågningen. Overvågning kan *således* tage form af en omsorgspraksis, hvor personalet holder øje med en beboer eller patient ud fra et sikkerheds- eller sundhedsfagligt hensyn med henblik på at beskytte beboeren. Men samtidig skærpes også opmærksomheden på, om *formålet* forandres, eller om *formen* på overvågningspraksissen ikke stemmer overens med værdier om god omsorg.

LIVSTEGN og Frikommuneforsøg med teknologiske hjælpemidler

Artiklen trækker dels på viden fra forskningsprojektet LIVSTEGN, som har undersøgt etisk brug af overvågningsteknologi i demensplejen, dels en evaluering af frikommuneforsøg med brug af sensorteknologi og kamerakig i demensplejen². Studierne baserer sig primært på kvalitative metoder med interviews, observationer og workshops. Forskningsprojektet omfatter et længerevarende etnografisk feltarbejde med over 235 timers observationer med uformelle og formelle interviews på primært ét plejehjem i Aarhus Kommune i perioden 2021-2022 (se Meyer et al. udgivelse; Ballegaard et al. 2025). Evalueringen omfatter interviews med ledere, personale og pårørende fra syv plejehjem i tre kommuner samt enkelte observationer i perioden 2019-2022 (se Ballegaard og Andersen 2023; Ballegaard, Ruge og Lohse 2021). De to studier giver tilsammen dybdegående viden om anvendelse af teknologi i demensplejen og muliggør tværgående analyser og konklusioner.

Plejhjemmet Søglimt og typer af teknologier

Det etnografiske feltarbejde i forskningsprojektet LIVSTEGN er gennemført på et plejhjem, vi har valgt at kalde Søglimt. Søglimt er et stort plejhjem med 85 lejligheder fordelt på 5 forskellige afdelinger. Plejhjemmet ligger i en forstad til Aarhus, ca. 150 meter fra en af de større indfaldsveje og knap én km fra en sø. Personalet vurderer, at ca. to tredjedele af beboerne har kognitive udfordringer med demenslignende symptomer. Nogle af beboerne er særligt sårbare grundet risiko for fald, og andre kan være i risiko, hvis de forlader plejhjemmet alene, da de grundet demens ikke kan navigere sikkert i trafikken eller finde tilbage til plejhjemmet. Der anvendes derfor en række teknologier for at øge beboernes sikkerhed:

- **Nødkald** gives til beboere, der er i risiko for at falde, og gør det muligt for beboeren at tilkalde hjælp ved at trykke på en knap. Knappen kan enten sidde på et armbånd eller i en snor, der bæres som en lang halskæde.
- **Bevægelsessensorer** placeres ved sengen hos beboere, der fx har brug for hjælp til at komme sikkert på toilet om natten, og sender en alarm til personalet, hvis beboeren står ud af sengen. Bevægelsessensorer benyttes til borgere, som ikke selv kan anvende et nødkald til at kontakte personalet.
- **Dørsensorer** kan placeres på døren til beboernes lejlighed og sender alarm til personalet, når døren åbnes.
- **Demensring** er et system, hvor personalet modtager en alarm, når beboeren med en såkaldt demensbrik forlader et bestemt område, fx afdelingen eller plejhjemmets grund. Demensbrikken og nødkaldet kan stilles til rådighed af samme leverandør og integreres i samme enhed.
- **GPS** anvendes til beboere med demens, som er i risiko for at fare vild eller komme til skade, hvis de forlader plejhjemmet alene. Beboeren får en lille boks (som man kan have i en snor rundt om halsen, i bæltet eller i lommen) eller et ur med en GPS-tracker, som gør det muligt for personalet at søge GPS-trackerens lokation frem på deres tablets og dermed finde beboeren. GPS'en kan også bruges med et såkaldt geofence, som udløser en alarm, når beboeren bevæger sig væk fra plejhjemmet og uden for det virtuelle hegn.

Derudover blev kamerakig anvendt på frikommuneplejhjem, hvor personalet kan logge ind på en app og kigge kortvarigt ind hos beboere via et kamera i lejligheden. Videoen gemmes ikke, og adgang til appen logges.

Alle teknologierne er velafprøvede og de fleste, bortset fra kamerakig, har været anvendt på plejhjem i mange år. Alligevel peger vores studier på, at der kan være udfordringer relateret til brug af teknologierne, samt at det er et vedvarende – og ofte overset – arbejde for personalet at få teknologierne til at virke efter hensigten og skabe tryghed, hvilket vi udfolder i det følgende.

Skrøbelighed i brug af teknologierne

Teknologierne skal bidrage til sikkerhed og omsorg, men vores feltarbejde viser, at det indebærer et vedvarende arbejde at få dem til at virke efter hensigten. Bevægelsessensorer anvendes til at forebygge fald, ved at give personalet besked, når en beboer, der har problemer med balancen står op om natten for at komme på toilet, så personalet kan gå ind og støtte beboeren. Bevægelsessensorerne virker dog ikke af sig selv, men er afhængige af en rutinemæssig indsats fra medarbejderne: Bevægelsessensoren skal stilles et bestemt sted, pege i den rigtige retning, være tændt og have tilstrækkelig batteri for at fungere. I et af studierne så vi for eksempel, at en bevægelsessensor ikke var stillet korrekt og kunne derfor ikke give den nødvendige alarm til personalet, og flere medarbejdere berettede om, at man heller ikke skulle stille sensoren for tæt på sengen, så man risikerede, at dynen udløste en falsk alarm. På Søglimit startede en af nattevagterne altid sin vagt med en runde for at tjekke alle bevægelsessensorer inde i beboernes lejligheder. Her udløste hun selv bevægelsessensorerne for at være sikker på, at de gav alarm, når de skulle. Der er som regel to eller tre nattevagter på vagt med ansvar for ca. 85 beboere på fem forskellige afdelinger, så teknologierne spiller en vigtig rolle i at give alarm, når en beboer med faldrisiko står op midt om natten. Derfor har hun gjort det til en vane at sikre sig, at alt fungerer, som det skal (Meyer et al. 2025).

Også GPS'erne kræver en vedvarende opmærksomhed for at virke efter hensigten. I løbet af feltarbejdet så vi flere eksempler på, at en beboer enten ikke havde fået sin GPS på, eller at beboeren havde fjernet sin GPS. Men vi så også eksempler på, at personalet opdager, at beboeren mangler sin GPS'en og retter op på det. En medarbejder forklarer, at hun altid lige kigger i GPS-opladeren, når hun kommer ind på kontoret i dagvagten og ser, om dags-GPS'erne er væk, og nat-GPS'erne er til opladning, som de skal være. I løbet af feltarbejdet oplevede vi også medarbejdere, der holdt ekstra øje, når de så en beboer med demens gå ud ad hoveddøren for at være sikker på, at det relevante personale havde fået en alarm og fulgte med.

Studierne viser, at der ligger en skrøbelighed i brugen af teknologierne, hvor ganske små forskydninger kan skabe nedbrud og betyde, at teknologierne ikke virker efter hensigten. Studierne viser også, at personalet er yderst bevidst om, hvor lidt der skal til, for at teknologierne ikke giver de nødvendige alarmer, og at de yder et stort arbejde for at undgå, at der sker fejl. På denne måde bliver den tryghed, teknologierne lover, afhængig af personale, der er opmærksomme på de usikkerheder, der findes i brugen af teknologierne. Så selvom det kan virke banalt at anvende velkendt teknologi, dækker det i virkeligheden over et vedvarende og omfattende arbejde hos medarbejderne for at sikre, at teknologierne virker efter hensigten, og for at sikre, at teknologierne ikke giver en falsk tryghed (Meyer et al. under udgivelse).

Foranderlighed kan udfordre anvendelse af teknologierne

Forandring er et væsentligt grundvilkår, som kan udfordre brug af teknologierne. Der sker kontinuerligt ændringer blandt personalet, nye medarbejdere kommer til, SOSU-elever starter op og vikarer afløser ved sygdom. Det kræver opmærksomhed fra øvrige kolleger på oplæring af nyt personale, samt en tydelig ansvarsfordeling og opgavebeskrivelse, men i en travl hverdag kan der opstå misforståelser eller forglemmelser. Eksempelvis kan det være svært for en afløser at vide, at opgaven ”GPS” betyder, at beboeren skal have dags-GPS’en på, og at nat-GPS’en skal stilles til opladning. Hvis det faste personale glemmer at forklare afløseren, at beboeren har to GPS’er, kan der imidlertid hurtigt opstå problemer, og beboeren risikerer at have en GPS, som kan løbe tør for strøm.

Beboernes fysiske og kognitive funktionsniveau ændres kontinuerligt, og dermed også deres behov for anvendelse af teknologierne (Meyer 2024). En beboer, som ikke længere er så mobil, har sandsynligvis ikke behov for en GPS længere, mens en beboer, som har fået problemer med balancen skal have sat en bevægelsessensor ved sin seng. Men hvornår er det sikkert at fjerne en GPS fra en beboer? Hvordan vurderer personalet i aftenvagten og nattevagten beboerens behov for GPS henover døgnet – ser nattevagten et andet behov end dagvagten? Skal den væk en måned efter beboeren sidst har været gået, eller skal man vente til efteråret, når beboeren plejer at være mere indenfor? Eller skal man lade beboeren beholde GPS’en for en sikkerheds skyld? Det kræver både indgående viden om beboeren, faglige vurderinger, fælles sparring og grundige overvejelser. Anvendelse af teknologierne handler derfor ikke kun om teknik, men også om at medarbejderne skal sikre sig, at teknologierne passer til beboernes skiftende behov, og at medarbejderen skal have alt til at spille sammen ud fra sin viden om både borgere og teknologi.

Sidst, men ikke mindst, udvikler de teknologiske løsninger sig kontinuerligt. Eksisterende løsninger forandres løbende i kraft af tilpasning til ny lovgivning, opdatering til mere sikre systemer, ligesom der kan komme krav om kommunale udbud og evt. udskiftning til ny leverandør, hvis antallet af GPS’er overstiger et vist antal i kommunen. Endvidere kommer nye typer teknologier på markedet, som personalet skal lære at kende. Fx kan avanceret sensorteknologi monteres fast på væggen i beboernes lejligheder og er dermed mere driftssikre ift. strøm, og de AI baserede piktogrammer af beboerens aktivitet kan give en større grad af privatliv end live-streamede billeder fra et kamera-kig.

Etisk brug af teknologi kræver systematisk refleksion og balancering af hensyn

En central pointe fra vores studier og forskningslitteraturen er, at der ikke er nogen entydig eller endegyldig god løsning på anvendelse af teknologi i de-

mensplejen, men at det kræver konstant refleksion og tilpasning at opnå den bedst mulige løsning. Inden for forskningslitteraturen anvendes begrebet 'omsorgsarrangementer' til at beskrive, hvordan omsorg afhænger af samspillet mellem mennesker, teknologier, organisatoriske strukturer og juridiske rammer (Thygesen og Moser 2010; López Gómez 2015). Disse omsorgsarrangementer er omskiftelige, og personalet spiller en central rolle i at afveje og balancere forskellige – og nogle gange modstridende – hensyn i deres bestræbelser på at yde en god pleje og omsorg (Thygesen og Moser 2010).

Feltarbejdet viste, at hensynet til beboernes sikkerhed blev vægtet højt hos personalet. Fokus på sikkerhed kan betyde, at personalet ønsker at få en alarm, når beboeren går ud ad sin egen lejlighed og ud ad afdelingsdøren. Men to alarmer er ikke nødvendigvis dobbelt så godt. Mange og unødvendige alarmer kan dels resultere i alarmtræthed hos medarbejderne og dels forstyrre plejesituationer og kontakten til den beboer, som medarbejderen fx er ved at hjælpe i bad. Samtidig så vi eksempler på, at ønsket om nærvær i mødet med beboeren kan betyde, at medarbejderen efterlader sin tablet på gangen for at undgå forstyrrende alarmer. Imidlertid kan denne hensyntagen til borgeren også risikere at give en afledt negativ effekt, da alarmen nu kan høres af alle på gangen, inden den automatisk går videre til en anden medarbejder (Meyer et al. 2025).

Hensynet til beboerens selvbestemmelsesret var en anden central overvejelse hos personalet. Under feltarbejdet var der en beboer, som flyttede sin GPS fra rollatoren, hvor personalet havde lagt den. Men hvad er dette et udtryk for? Personalet drøftede, ud fra deres fælles viden om beboeren, hvorvidt denne handling betød, at beboeren modsatte sig brug af teknologien, og der eventuelt skulle ansøges om godkendt magtanvendelse. I dette tilfælde konkluderede personalet, at beboeren har flyttet GPS'en, ligesom beboeren ofte flytter rundt på andre ting som konsekvens af sin demens. De søgte derfor om et GPS-ur for at afprøve, om dette var en bedre løsning for beboeren.

Med nye teknologier opstår nye overvejelser om (u)synligheder, ansvar, fortolkning og faglige vurderinger (Kamp et al. under udgivelse). Hvordan balanceres hensyn til sikkerhed og selvbestemmelse? Hvad er fx beboerens muligheder for at modsætte sig avanceret monitoreringsteknologi, der sidder på væggen, og som hun ikke forstår, selvom det netop er qua hendes demens, at personalet har brug for at holde et ekstra, digitalt øje med hende? Teknologierne giver i sig selv ikke tryghed eller sikkerhed og er hverken et gode eller onde, men afhænger af den specifikke brug og kontekstuelle forhold. Vores studier viser, at teknologierne både kan bidrage til at skabe tryghed og sikkerhed, men at de også kan skabe falsk tryghed og forstyrrelser af nærvær. Etisk brug af teknologierne handler dermed om den situerede praksis, snarere end at teknologierne giver en endegyldig og universel løsning (Pols 2015).

En etisk anvendelse af teknologi i demensplejen er dermed en proces, som involverer kontinuerligt arbejde for at sikre, at teknologierne virker efter hen-

sigten samt systematiske overvejelser om, hvilke værdier og hensyn der skal balanceres i praksis i bestræbelserne for at opnå en god pleje (Dataetisk Råd 2025; Eide og Aadland 2020; Thygesen og Moser 2010). Med dette begrebsmæssige afsæt udviklede vi i samarbejde med personalet på Søglint en organisatorisk ramme og spørgsmål til understøttelse af systematisk refleksion og etisk brug af teknologierne (se figuren nedenfor): Hvad er beboerens behov; hvilke værdier, principper og lovmæssige rammer er i spil; hvilke mulige løsninger er der (både pædagogiske, organisatoriske og tekniske); og hvad er det mest rigtige at gøre for nuværende (Ballegaard et al. 2023)?

Kilde: Ballegaard et al. (2023)
Grafik: Hedda Bank og Hanne Bang

Overvågning som omsorgspraksis

Som beskrevet ovenfor anvendes en række teknologier på plejehjem med det formål at understøtte beboernes sikkerhed og personalets mulighed for at reagere rettidigt. Disse teknologier indgår i en praksis, hvor personalet systematisk ”holder øje” med beboerne, og kan derfor betragtes som overvågningsteknologier. Det er vigtigt at understrege, at den overvågningspraksis, vi finder på plejehjemmene, ikke er et altomfattende panoptikon, som beskrevet af Foucault, hvor den, der overvåger, har mulighed for at se alt. I stedet finder vi en overvågningspraksis, som er fragmenteret, situationsbestemt og formålsstyret (Peacock et al., 2023; Latour, 2005; Lyon, 2007). Latours begreb ”oligooptika” fremhæver, at overvågning giver et begrænset og selektivt indblik i et afgrænset område, snarere end et altseende overblik (Latour, 2005). I tråd med denne forståelse af overvågning, viser vores forskningsprojekt, at teknologierne giver glimt af beboernes tilstand og adfærd, men kræver fortolkning og handling fra personalet for at give mening og værdi (Meyer et al., under udgivelse). Ved at fastholde begrebet overvågning, peger vi på, at netop den systematiske opmærksomhed på beboernes tilstand er en forudsætning for en omsorgspraksis, hvor teknologierne bidrager til sikkerhed og tryghed.

Konklusion

Anvendelse af velfærdsteknologi i demensplejen præsenteres ofte som en løsning på både personalemangel og behovet for øget tryghed og sikkerhed for beboerne. Vores analyser viser imidlertid, at den normative formulering ”tryghedsskabende velfærdsteknologi” dækker over en kompleks og skrøbelig praksis, hvor teknologierne kun skaber reel sikkerhed og tryghed, når de anvendes med omtanke, tilpasses beboernes behov og understøttes af et vedvarende organisatorisk og etisk fokus. Desuden skjuler formuleringen risikoen for, at teknologierne bidrager til falsk tryghed eller alarmtræthed, hvis der ikke foretages systematiske refleksioner for at sikre at teknologierne følger beboerens behov og tænkes sammen med øvrige pædagogiske og strukturelle tiltag.

Noter

1. I KL's analyse fremgår det, at 40 % sandsynligvis er undervurderet, idet der er et mørketal, der ikke er omfattet i registerdata fra Danmarks Statistik og Sundhedsdatastyrelsen, som opgørelsen bygger på.
2. LIVSTEGNs-projektet er gennemført af forfatterne i tæt samarbejde med Aarhus Kommune og finansieret af VELUX Fonden, mens evaluering af frikommuneforsøgene er gennemført af VIVE og finansieret af Indenrigs- og Sundhedsministeriet samt det daværende Social-, Bolig- og Ældreministerium. Stort tak til alle for finansiering og fantastisk samarbejde. Også stort tak til artiklens reviewere for konstruktive kommentarer.

Referencer

- Albrechtslund, Anders (2016) *Overvågning*. I serien Tænkepauser, Aarhus Universitet
- Ankestyrelsen (2018) *Ankestyrelsens praksistjek af Magtændelsesreglerne i serviceloven*. Ankestyrelsen.
- Ballegaard, Stinne Aaløkke; Astrid Meyer; Christian Dindler og Anders Albrechtslund (2025) Infrastructuring ethical use of surveillance technology in dementia care. I *CoDesign*, 21:1, 95-117
- Ballegaard, Stinne Aaløkke; Astrid Meyer, Anders Albrechtslund (2023) *Livstegn – Guide til sikker brug af GPS, sensorer og alarmer*. VIVE: Aarhus Universitetstrykkeri
- Ballegaard, Stinne Aaløkke og Didde Boisen Andersen (2023) *Teknologi til støtte og omsorg – Undersøgelse af forlængede frikommuneforsøg med teknologi til borgere med demens eller kognitiv funktionsnedsættelse*. VIVE
- Ballegaard, Stinne Aaløkke, Mathias Ruge, Cecilie Lohse (2021) *Teknologi i plejen af borgere med demens eller kognitivt handicap – Evaluering af syv frikommuners forsøg med teknologiske hjælpemidler og særlige døråbnerne til borgere, der ikke kan give samtykke*. VIVE
- Dataetisk Råd (2025) *Ansvarlig AI i sundheds- og velfærds-teknologier? Dataetiske perspektiver*. Dataetisk Råd.
- Eide, Tom & Einar Aadland (2020) *Etikkhåndboka. Refleksjon, organisasjon, ledelse*. Oslo: Kommuneforlaget.
- Harsløf, Christian og Pia Færch (2021) Digitalisering i kommunerne. I *Samfundsøkonomen* (red.) Ploug, Niels 1/2021 Temanummer Digitalisering – i verdens mest digitaliserede samfund. Djøf Forlag.
- Hjelmar, Ulf og Jensen (2019) *Normeringer på danske plejecentre*. VIVE
- Indenrigs- og Sundhedsministeriet (2017) Lov om frikommunenetværk. LOV nr. 658 af 08/06/2017. Tilgæet senest d. 20.6.2025 på Retsinformation: <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2017/658>
- Kamp, Annette; Sidsel Lond Grosen og Agnete Meldgaard Hansen (under udgivelse). AI and data-intensive surveillance in Professional Work: Transforming Discretion and Accountability. I T. Østbo Kuldova, A. Lloyd, & I. M. Hagen (red.), *Digital Technology, Algorithmic Governance and Workplace Democracy* Palgrave Macmillan.
- Larsen, Mona og Vibeke Jakobsen (2022) *Arbejdskraftmangel og rekrutteringsudfordringer på de store velfærdsområder – Forundersøgelse af eksisterende viden*. VIVE
- Latour, Bruno (2005) *Reassembling the Social: An Introduction to Actor-Network-Theory*. Oxford: Oxford University Press.
- López Gómez, D. (2015) 'Little arrangements that matter. Rethinking autonomy-enabling innovations for later life', *Technological Forecasting and Social Change*, 93, pp. 91–101.
- Lyon, David (2007) *Surveillance Studies: An Overview*. Cambridge: Polity Press.
- Meyer, Astrid (2024) The Changing Roles of GPS Tracking in Dementia Care. I *Tidsskrift for Forskning i Sygdom & Samfund*, Nr. 40, 109-128.
- Meyer, Astrid, Ballegaard, Stinne Aaløkke og Albrechtslund, Anders. (2025). Hard-Earned Glimpses: Using GPS Tracking in Dementia Care. I *Science, Technology, & Human Values*, 01622439251355375.
- Meyer, Astrid; Stinne Aaløkke Ballegaard; Anders Albrechtslund (2025) Tinkering with Time and Technologies in Dementia Care. I Peacock, Vita; Mikkel Kenni Bruun; Claire Elisabeth Dungey; Matan Shapiro (red.) *Rhythm and Vigilance: Ethnographies of Surveillance and Time*. Bristol University Press: Bristol.
- Nissen, Signe Frees (2024) *Plekehjemsbeboere. Analysenotat*. KL
- Peacock, Vita; Mikkel Kenni Bruun; Claire Elisabeth Dungey og Matan Shapiro (2023) *Surveillance*. I H. Nieber (red.), *The Open Encyclopedia of Anthropology*, <https://doi.org/10.29164/23surveillance>
- Pedersen, Lars Bo; Ulf Hjelmar og Marie Delendorff Schneider (2025) *Normeringer på plejehjem*. VIVE.
- Pols, J. (2015) 'Towards an empirical ethics in care: relations with technologies in health care', *Medicine, Health Care and Philosophy*, 18(1), pp. 81–90.
- Social- og Boligministeriet (2025) *Bekendtgørelse af lov om social service*, § 128 b. LBK nr. 155 af 11/02/2025. Senest tilgæet d. 20.06.2025: <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2025/155#P128b>
- Social- og Boligministeriet (2019) *Bekendtgørelse om tryghedsskabende velfærdsteknologiske løsninger i relation til afsnit VII i lov om social service* BEK nr. 1412 af 16/12/2019. Senest tilgæet d. 20.06.2025 på: <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2019/1412>
- Sundhedsstrukturkommissionen (2024) *Sundhedsstrukturkommissionens rapport: Beslutningsgrundlag for et mere lige, sammenhængende og bæredygtigt sundhedsvæsen*. Indenrigs- og Sundhedsministeriet
- Thygesen, Hilde og Ingunn Moser (2010) Technology and Good Dementia Care: An Argument for an Ethics-in-Practice Approach. I Domènech, M. (red.) *New technologies and emerging spaces of care*. Taylor & Francis Group.